

Sumatran Rhino Sanctuary (Sumatra, Indonesië)

De Sumatran Rhino Sanctuary (SRS) is gelegen in het Way Kambass National Park in het Zuidoosten van Sumatra, Indonesië, in de buurt van de stad Lampung. Het SRS reservaat is 100 hectare groot en er leven vijf Sumatraanse neushoorns, twee mannetjes en drie vrouwtjes. Neushoorns leven solitair en hebben ieder een eigen afgezet territorium van ca 10 hectare in het reservaat. Hier worden de dieren onderzocht en wordt ook onderzoek gedaan naar het opzetten van een goed fokprogramma voor de dieren. Hierbij wil men de dieren in een zo natuurlijk mogelijke omgeving houden. Daarom zijn deze gebieden ook in de natuur uitgezet. In het centrale gedeelte van het reservaat worden een mannetje en vrouwtje samengebracht als beiden klaar zijn om te paren.

Doelstelling Sumatran Rhino Sanctuary

Er leven momenteel nog ca 300 Sumatraanse neushoorns in het wild. Het SRS heeft als doel om de Sumatraanse neushoorn tegen uitsterven te beschermen. Het intensieve fokprogramma dat is opgezet moet ervoor zorgen dat het aantal in het wild in de toekomst weer toeneemt. Daarnaast wordt er uitgebreid onderzoek gedaan naar de neushoorn en wordt er uitgebreide voorlichting gegeven over deze harige neushoorn aan schoolkinderen en boeren uit de omgeving. Door het opzetten van een bezoekerscentrum, kan het centrum door reizigers worden bezocht. Deze vorm van ecotoerisme genereert inkomen voor het reservaat en de lokale bevolking.

Locatie project

De Neushoorns in het reservaat

De vijf Sumatraanse neushoorns in het reservaat zijn: Rosa, Ratu, Bina, Torgamba en Andalas. Deze vijf zijn ambassadeurs voor hun in het wild levende soortgenoten. Aangezien de Sumatraanse neushoorn in het regenwoud leeft en erg schuw is, wordt hij zelden gezien door de lokale bevolking of reizigers. Andalas is een bijzondere neushoorn. Hij is de eerste in gevangenschap geboren Sumatraanse neushoorn en werd geboren in september 2000 in de dierentuin van Cincinnati in de Verenigde Staten. In februari 2007 is Andalas voor het fokprogramma overgebracht naar het SRS reservaat. Binnenkort bereikt Andalas seksuele volwassenheid en is hij klaar om te paren.

Matrassen voor Sumatraanse neushoorns

SRSS had begin 2010 met spoed matrassen nodig, met name voor de verzorging van de oudere neushoorns. Op de vloer van de stal worden rubberen matrassen neergelegd. Wanneer er geen rubberen matrassen in de stal liggen, worden de hoeven zacht, dun en barsten of verwonden ze makkelijk bij het wandelen in de stal.

Way Kambas National Park

Het Sumatran Rhino Sanctuary ligt in Way Kambas. Dit park van 130.000 hectare groot ligt in het Zuidoosten van Sumatra. Het park bestaat uit regenwoud, moeras en bosgebied. In Way Kambas leven populaties olifanten, tijgers, tapirs en een aanzienlijk aantal van de Neushoorns van Sumatra. Sinds 1997 kent het park Rhino Protection Units (RPU's), oftewel neushoorn beschermingsteams. Een RPU is een team van 4 tot 6 goedgepaste wildlife rangers die de neushoorn beschermen tegen stropers. Ieder van de vijf teams patrouilleren intensief in een ander gedeelte van het park. Naast beschermen van de neushoorn verzamelen de teams ook gegevens over de plaatsen waar ze sporen van neushoorns zien. Sinds de RPU's actief zijn, komt het stropen in Way Kambas nauwelijks meer voor.

Ingrijpen in Way Kambas national park

Het nationale park Way Kambas is gelegen op het Indonesische eiland Sumatra. Naast dat het de thuishaven is voor het Sumatran Rhino Sanctuary, waar neushoorns worden opgevangen en ons adoptieneushoorn Rosa verblijft, leven er in dit nationale park goede populaties neushoorns, tijgers en olifanten. De laatste jaren werd het gebied steeds verder ingenomen door boeren die hier in totaal al 6.000 hectare bos illegaal hebben ontgonnen voor landbouw. De overheid is nu begonnen met het verdrijven van deze kolonisten. Op korte termijn kan het gebied weer worden opgenomen in de natuur en kunnen de dieren zich hier weer vrij voortbewegen.

De neushoorn

De neushoorn is na de olifant het grootste landdier op aarde. Deze dikhuiden zijn genoemd naar de krom naar achteren groeiende hoorn op hun neus. Met een schouderhoogte van 1,5 tot 2 meter en een lengte 3 tot 4 meter zijn deze 1.000 tot 3.000 kilo wegende dieren enorm indrukwekkend.

Er leven nog vijf soorten neushoorns:

- De witte of breedlip neushoorn in Afrika
- De zwarte of puntlip neushoorn in Afrika
- De Sumatraanse neushoorn in Azië
- De Indische neushoorn in Azië
- De Javaanse neushoorn in Azië

Vrouwtjes neushoorns gebruiken hun hoorn om hun jongen te beschermen tegen grote roofdieren. Mannetjes neushoorns gebruiken hun hoorn om indringers in hun territorium te verjagen. Met een snelheid tot 50 kilometer per uur rennen ze met hun 60 tot 100 centimeter lange hoorn op hun tegenstander af. De Aziatische neushoorns zijn een stuk minder agressief dan hun Afrikaanse soortgenoten.

Aziatische neushoorns houden zich vooral op in het regenwoud, terwijl de Afrikaanse soort op de open en begroeide savannes leeft.

Neushoorns worden met uitsterven bedreigd, vooral omdat ze geslacht worden om hun waardevolle hoorn. In China is de hoorn zeer gewild vanwege het idee dat dit potentieverhogend zou werken. In het Midden-Oosten maakt men graag mesheften van een hoorn.

Dankzij veel beschermingsprojecten neemt het aantal Afrikaanse neushoorns de laatste jaren weer toe. Er zijn speciale fokprogramma's en de neushoorns worden in natuurparken intensief beschermd door wildlife rangers. Langzaam aan worden er neushoorns naar andere nationale parken verhuisd, om ook daar weer populaties te laten ontstaan.

Factfile Zwarte neushoorn (*Diceros bicornis*)

Indeling

Klasse: Zoogdieren
Orde: Onevenhoevigen
Familie: Neushoorns (Rhinocerotidae)

Kenmerken

Uiterlijk: Grijsze dikhuid met grote kop met 2 hoorns, kleine ogen en ovale oren
Voedsel: Herbivoor. bladeren, takjes, fruit
Leeftijd: 30 tot 45 jaar
Hoogte: 140 tot 180 centimeter
Lengte: 300 tot 380 centimeter
Gewicht: 800 tot 1.400 kilo

Leefgebied

Verspreiding: Zuid Afrika, Kenia, Tanzania, Namibië, Zimbabwe, Malawi
Leefomgeving: Struikachtige savanne en open bosgebieden in de buurt van water en modderpoelen
Leefwijze: Solitair, behalve moeder en kalf Sedentair (vaste verblijfplaats)

Voortplanting

Geslachtsrijp: 4 tot 6 jaar (vrouwjes)
Nakomelingen: 1 jong per keer
Draagtijd: 15 tot 16 maanden
Frequentie: Elke 2,5 tot 4 jaar een jong

IUCN status: **Ernstig bedreigd**

Leefgebied

Relatieve grootte

Territorium

Neushoorns hebben een vaste verblijfplaats. Hun territorium van ruim 100 km² bakenen ze af met grote hopen poep, zodat anderen zien en ruiken dat dit niet hun gebied is. Vooral de zwarte neushoorn is erg territoriaal ingesteld. Hij duldt geen anderen in zijn vaak enorme territorium. Mocht er toch een andere neushoorn in zijn gebied zijn, dan urineert hij op boomstronken en rotsen en graaft met zijn hoorn in de grond om te imponeren. Werkt dit niet dan zal hij met zijn hoorns op de indringer afstormen. Met een hoorn van soms meer dan 1 meter lang en een vaart van 50 kilometer per uur kan hij grote schade aan auto's aanrichten en soortgenoten of leeuwen doden.

De voortplanting

De bronst kan elk moment in het jaar beginnen. Het mannetje gaat op zoek naar een vrouwtje, dat vanaf een 4 tot 6 jarige leeftijd geslachtsrijp is. Hij probeert haar te imponeren door heen en weer te lopen in de krakende struiken, sproeit urine en schraapt met zijn hoorn over de grond. Meestal wordt hij op agressieve wijze afgewezen. Als het vrouwtje hem accepteert blijven ze soms wel vier maanden bij elkaar.

Na een zwangerschap van 15 tot 16 maanden wordt één kalf geboren. Het vrouwtje krijgt iedere 2,5 tot 4 jaar een kalf. Al na 10 minuten na zijn geboorte kan het kalf al staan. Al snel loopt hij achter zijn moeder aan over de platgestampte paden door de hoge begroeiing die ze telkens weer gebruiken om hun weg te vinden. De eerste twee jaar is er een hechte band tussen moeder en jong. Daarna komt het voor dat een jong zijn moeder verlaat en zich aansluit bij een andere moeder en kalf. Vanaf een jaar of drie a vier gaat het jong zijn eigen weg en leeft het verder solitair.

Korte feiten

- De voorste van de twee hoorns kan 130 centimeter lang worden
- Neushoorns zijn erg bijziend, maar hun gehoor en reuk is uitstekend
- Door een flexibele puntige bovenlip kunnen ze makkelijk takken, bladeren en fruit plukken